

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

ID 1009

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	053 Психологія (бакалавр)	Назва освітньої програми	Психологія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. психології (ПС)

Викладач/викладачі

Стоцький Ярослав Васильович, д-р іст. наук, професор, професор, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Вишньовський Василь Володимирович, канд. психол. наук, доцент, завідувач кафедри психології, [профіль на порталі "Науковці ТНТУ"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Метою дисципліни "Соціальна психологія" є: сформувати у студентів комплекс знань про взаємозв'язок соціального та психологічного, їхню взаємодію та взаємозалежність, про соціально-психологічні явища, які виникають у процесі соціальної взаємодії та характеризують індивіда і групу, про масову свідомість та масову поведінку людей.
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних занять та консультації для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.
Компетентності ОП	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток студентів компетентностей: - інтегральної: ІНТ. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів, та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов. - загальних: ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним. ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК10.Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. ЗК12.Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності. спеціальних: СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).
Програмні результати навчання з ОП	Програмні результати навчання: ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Обсяг курсу	<p>Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 36 год.; практичні заняття — 36 год.; самостійна робота — 78 год.;</p> <p>Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 5; лекції — 6 год.; практичні заняття — 6 год.; самостійна робота — 138 год.;</p>
Ознаки курсу	Рік навчання — 2; семестр — 4; Обов'язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	<p>Поточний контроль: Опитування, проведення дискусій, тести</p> <p>Підсумковий контроль: екзамен</p>
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Соціальна психологія» значно підвищиться, якщо студент попередньо опанував матеріал таких дисциплін як: «Історія та культура України», "Загальна психологія", "Філософія", "Соціологія"
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Технічні засоби для демонстрування результатів навчання (ноутбук). Пакет програмних продуктів Microsoft Office. Курс в A-Tutor, ID:1009. URL: https://dl.tntu.edu.ua/index.php

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
Тема 1. Предмет курсу «Соціальна психологія». Виникнення і розвиток соціальної психології. 1. Соціальна психологія в системі наукового знання. 2. Сучасні уявлення про предмет та структуру соціальної психології: американська та європейська традиції. 3. Історія виникнення та становлення соціальної психології як науки. 4. Виникнення та розвиток соціальної психології: а) стадії розвитку соціальної психології; б) предмет соціальної психології як науки; в) методологія та методи дослідження в соціальній психології.	4	0.5
Тема 2. Соціальна психологія як наука: історичний аспект. 1. Психологія народів і мас. 2. Теорія психології народів. 3. Концепція «інстинктів соціальної поведінки». 4. Експериментальний етап у розвитку соціальної психології.	2	0.5
Тема 3. Сучасні напрямки розвитку зарубіжної соціальної психології. 1. Теоретичні орієнтації зарубіжної соціальної психології. 2. Біхевіоризм. 3. Теорія оперантного наочіння Б. Ф. Скіннера. 4. Соціально-когнітивна теорія А. Бандури: а) основні принципи соціально-когнітивної теорії; б) наочіння через моделювання.	2	0.5
Тема 4. Напрямки в соціальній психології. 1. Когнітивний напрямок соціальної психології: а) структуралізм Ж. Піаже; б) інформаційний підхід в когнітивному напрямку; в) когнітивний розвиток в соціальному контексті. 2. Когнітивна соціальна психологія С. Московічі. Концепція соціальних уявлень. 3. Психоаналітичний напрямок.	4	0.5

4. Соціально-психологічна концепція К. Г. Юнга.
5. Его-психологія Е. Еріксона.
6. Гуманістична теорія особистості Е. Фромма.
7. Соціокультурна теорія особистості К. Хорні.

Тема 5. Види криз та їхня сутність в контексті соціальної психології.

1. Поняття про кризу в соціальній психології. Розуміння «життєвої кризи». Вікові кризи та їх роль у житті особистості. 2 0.5
2. Психологічні кризи особистості та їх врахування в роботі з різними віковими категоріями. Професійна криза. Життєва криза.
3. Використання психотехнік в контексті професійної і життєвої криз.

Тема 6. Соціально-психологічний аспект дослідження соціалізації особистості.

1. Специфіка соціально-психологічної проблематики особистості.
2. Зміст та механізми соціалізації особистості. 2 0.5
3. Соціальні установки: сутність і функції.
4. Соціально-психологічні характеристики особистості. Структура соціалізації особистості.

Тема 7. Політична соціалізація.

1. Визначення поняття.
2. Напрямки та підходи у дослідженні політичної соціалізації. 4 0.5
3. Стадії процесу політичної соціалізації та його агенти.
4. Форми політичної соціалізації.
5. Когнітивний, афективний та конативний компоненти політичної соціалізації.

Тема 8. Економічна соціалізація особистості.

1. Визначення поняття «економічна соціалізація» і його складових.
2. Гроші та їх соціалізуюча функція. Грошові типи особистості. Етапи формування уявлень про гроші у дітей. 4 0.5
3. Стадійний характер економічної соціалізації.
4. Підприємливість як міра економічної соціалізованості особистості ринкової економіки.

Тема 9. Закономірності спілкування і взаємодії людей в контексті соціально-психологічному.

1. Сутність і види спілкування. 2 0.5
2. Функції, структура і рівні спілкування.
3. Інтеракція і психологія спільної діяльності.

Тема 10. Психологія комунікативних процесів.

1. Структура і модель комунікації.		
2. Вербальна комунікація.	2	0.5
3. Невербальна комунікація.		
4. Бар'єри спілкування.		

Тема 11. Соціальна перцепція та просоціальна і агресивна поведінка.

1. Розуміння людини людиною.		
2. Механізми соціальної перцепції.	2	0.5
3. Соціологічно-психологічні вектори поведінки особистості.		

Тема 12. Соціальна психологія малих груп. Соціально-психологічні дослідження динаміки малих груп.

1. Структура малої групи та її межі.		
2. Загальна характеристика процесів групової динаміки.	4	0.5
3. Проблема утворення та розвитку малої групи в соціальній психології.		

Тема 13. Великі соціальні групи та масові психічні явища.

1. Теоретичні проблеми дослідження великих соціальних груп.		
2. Психологія натовпу.	2	-
3. Масові явища у великих дифузних групах.		

РАЗОМ: 36 6

Практичні заняття (теми)	Годин	
	<u>ОФЗО</u>	<u>ЗФЗО</u>
Тема 1. Предмет курсу «Соціальна психологія». Виникнення і розвиток соціальної психології. Соціальна психологія як наука: історичний аспект.	4	0.5
Тема 2. Сучасні напрямки розвитку зарубіжної соціальної психології. Напрямки в соціальній психології.	4	1
Тема 3. Види криз та їхня сутність в контексті соціальної психології.	4	0.5
Тема 4. Соціально-психологічний аспект дослідження соціалізації особистості.	4	1
Тема 5. Політична соціалізація.	4	0.5
Тема 6. Економічна соціалізація особистості.	4	0.5

Тема 7. Закономірності спілкування і взаємодії людей в контексті соціально-психологічному. Психологія комунікативних процесів. Соціальна перцепція та просоціальна і агресивна поведінка.	4	1
Тема 8. Соціальна психологія малих груп. Соціально-психологічні дослідження динаміки малих груп	4	0.5
Тема 9. Великі соціальні групи та масові психічні явища.	4	0.5
	РАЗОМ:	36 6

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Самостійна робота: підготовка до практичних занять та опрацювання лекційного матеріалу.

Опрацювання окремих розділів програми, які не виносяться на лекції:

1. Етапи розвитку соціально-психологічних ідей.
2. Методи дослідження соціальної психології.
3. Розвиток соціальної психології в Україні.
4. Проаналізувати усі чотири розділи книги Г. Лебона «Психологія народів».
5. Висвітлити основні позиції із трьох розділів книги Г. Лебона «Психологія мас».
6. Охарактеризувати основні ідеї і твердження із книги «Повстання мас» Хосе Ортеги-і-Гассета.
7. Роль теорії біхевіоризму в соціальній психології.
8. Аналіз оперантного наочіння Б. Ф. Скіннера.
9. Соціально-когнітивний напрямок А. Бандури у дослідженнях соціальної психології.
10. Колективне осмислення світу у дослідженнях Л. Виготського.
11. Аналіз стадій морального мислення дітей шкільного віку у процесі соціалізації в ідеях Ж. Піаже.
12. Дослідження п'яти соціальних типів характеру із наведенням прикладів з гуманістичної теорії особистості Е. Фромма.
13. Аналіз життєвих криз із урахуванням сучасної ситуації в Україні.
14. Порівняльна характеристика стадій професійного становлення.
15. Розвиток, становлення і особливості індустріальної психотехніки в СРСР.
16. Порівняльний загальний аналіз особистості у психології, соціології та соціальній психології.
17. Характеристика вікових стадій соціалізації із наведенням відповідних прикладів.
18. Широкий аналіз соціальних ролей особистості.
19. Аналіз сприймання дітьми влади.
20. Характеристика компонентів політичної соціалізації.
21. Дослідження мотивів, що зумовлюють політичну діяльність.
22. Властивості факторів економічної соціалізації.
23. Аналіз грошових типів особистості.
24. Особливості психологічних рис в моделях особистості підприємця.
25. Аналіз потреби в спілкуванні дитини.
26. Характеристика рівнів спілкування.
27. Властивості спільної діяльності.
28. Аналіз моделі спілкування фон Тутона.
29. Дослідження діалогу і монологу як форм вербального спілкування.
30. Характеристика невербальних засобів спілкування.
31. Аналіз механізмів соціальної перцепції.

Теми, короткий зміст

32. Дослідження соціальної поведінки, типи вчинків із наведенням прикладів.
33. Характеристика основних теорій агресії.
34. Аналіз типології малих груп.
35. Охарактеризувати феномен відмінностей між лідерством і керівництвом малих груп.
36. Дослідження процесу прийняття групового рішення.
37. Дослідження загальної характеристики великих соціальних груп.
38. Аналіз психології етнічних груп.
39. Особливості масових явищ у великих дифузних групах.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення

Дистанційний курс «Соціальна психологія» (ID: 1009)

1. Методичні вказівки для самостійної роботи з курсу «Соціальна психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 28 с.
2. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Соціальна психологія» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / авт.-упоряд. Стоцький Я. В. Тернопіль: ТНТУ ім. І. Пулюя, 2023. 28 с.

Рекомендована література

1. Ануфрієва Н. М., Єрмакова Н. О., Зелінська Т. М. Соціальна психологія: навч. посіб. К.: Каравела, 2023. 296 с.
2. Волошина В. В., Ставицька С. О. Соціальна психологія: Хрестоматія. К.: Каравела, 2023. 330 с.
3. Корнев М. Н., Коваленко А. Б. Соціальна психологія: підруч. К.: Либідь, 1995. 304 с.
4. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підруч. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
5. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підруч. Вид. 2-ге, випр. та допов. К.: Центр учбової літератури, 2023. 688 с.
6. Поліщук В. М. Соціальна психологія: навч. посіб. К.: Університетська книга, 2023. 217 с.
7. Психологічна енциклопедія /авт.-упоряд. О. М. Степанов. К.: Академвидав, 2006. 424 с.
8. Слюсаревський М. М., Хазратова Н. В. Соціальна психологія. Л.: Львівська політехніка, 2019. 352 с.
9. Соціологічна енциклопедія / уклад. В. Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
10. Стоцький Я. В. Українська Греко-Католицька Церква і релігійне становище Тернопільщини (1946–1989).: моногр. Т.: Підручники і посібники, 2003. 432 с.
11. Стоцький Я. В. Фіаско пошуків компромісу римо- і греко-католицьких церков із більшовицькою владою. Українське релігієзнавство. 2008. № 47. С. 128 – 138.
12. Стоцький Я. В. Доля чернецтва, духовенства і парохій УГКЦ у західних областях України у 1950 – 1953 рр. Український історичний збірник. 2008. Вип. 13. С. 283 – 293.
13. Стоцький Я. В. Аналіз економічного та соціологічного становища Почаївської Лаври у 1940-х – 1980-х роках і на сучасному етапі. Гілея: наук. вісн. 2021. Вип. 166 (11). Історичні науки. С. 70 – 76.
14. Стоцький Я. В. Діяльність пізньопротестантських Церков у Західній Україні (1920-ті – 1991 рр.: політологічний аналіз конфесійних трансформацій.: моногр. Т.: ФОП Паляниця В. А., 2023. 273 с.
15. Татенко В. О. Соціально-психологічні механізми впливу людини на людину. Соціальна психологія. 2003. № 1. С. 68 – 79.
16. Темрук О. В. Соціальна психологія: практикум. К.: Каравела, 2019. 280 с.

Інформаційні ресурси

1. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:1009. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

2. <http://www.nbu.gov.ua> – офіційний сайт Наукової бібліотеки ім. Вернадського

3. <http://www.lib.com.ua> – офіційний сайт Електронної бібліотеки.

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; екзамен. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно затвердженого на кафедрі ПС. Консультування передбачено як очно ,так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання екзамену відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрадження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1					Модуль 2					Підсумковий контроль		Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота					Аудиторна та самостійна робота					Теоретичний курс	Практичне завдання	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Самостійна робота				
20	8		8		20	10		9		25		
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів	Види робіт	К-ть балів			
Лекції 1-8	Практичне заняття №1	2	підготовка окремих питань з теми	2	Лекції 9-18	Практичне заняття №5	2	підготовка окремих питань з теми	1			
	Практичне заняття №2	2	підготовка окремих питань з теми	2		Практичне заняття №6	2	підготовка окремих питань з теми	2			
	Практичне заняття №3	2	підготовка окремих питань з теми	2		Практичне заняття №7	2	підготовка окремих питань з теми	2			
	Практичне заняття №4	2	підготовка окремих питань з теми	2		Практичне заняття №8	2	підготовка окремих питань з теми	2			
						Практичне заняття № 9	2	підготовка окремих питань з теми	2			

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою, екзамен
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
75-81	C	Добре
67-74	D	Задовільно
60-66	E	Задовільно
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Затверджено рішенням кафедри ПС, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми канд. психол. наук, доцент кафедри ПС

Ірина ПЕРІГ